Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 6. i 7. Dnia 8. kwietnia 1894. XXI. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

Stosunki stowarzyszeń zaliczkowych z Bankiem krajowym.

Interesa stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych z Bankiem krajowym są jak wiadomo dwojakiego rodzaju: najpierw w kierunku kredytu. udzielanego przez Bank krajowy stowarzyszeniom, a powtóre stosunki stowarzyszeń z Bankiem, jako zastępstw jego prowincyonalnych.

Na podstawie ogłoszonego właśnie sprawozdania z czynności Banku krajowego za rok 1893 przedstawia się stan tych interesów w cyfrach następujących:

W roku 1893 było stale akredytowanych w Banku krajowym na podstawie opinii osobnego komitetu cenzorów, w którego skład wchodzi czterech członków Wydziału Związku stowarzyszen zarobkowych i gospodarczych z sekretarzem — 79 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank zeskontował im 3.608 sztuk weksli na ogólną sumę 1,953.694 zł. 13 ct.: saldo tych weksli wynosiło z dniem 31. grudnia 1893 sztuk 887 na zł. 549 287 75. Niezależnie od tego korzystały stowarzyszenia z kredytu cenzurowanego przez ogólny komitet cenzorów. Kredyt ten jest droższym o 1% od kredytu, udzielanego z sumy specyalnie dla stowarzyszeń wyznaczonej.

Liczba zastępstw Banku krajowego wynosiła w roku 1893 — 55 pomiędzy któremi było 7 kas oszczędności powiatowych, 1 Wydział powiatowy i 47 Towarzystw zaliczkowych.

O wzroście ruchu w zastępstwach dają wyobrażenie następujące sumy ogólne obrotów kasowych z ostatniego trzylecia:

w roku:		zł.
1891	wynosił obrót w zastępstwach	13,407.339
1892	„ „ „	16,015.975
1893	„ „ „	18,212.055

Przed pięciu laty (1889) dochodziła suma obrotu kasowego w zastępstwach do cyfry zł. 7,411.727. Pomimo szczupłego zakresu interesów poruczanych przez Bank zastępstwom, przecież czynność ich, jak wskazują te cyfry, pogłębia się w kraju i rozszerza

Z sumy 18 milionów obrotu w zastępstwach Banku krajowego w roku 1893 wypada na Towarzystwa zaliczkowe 11,601.050 zł., na inne zaś zastępstwa 6,611.004 zł. — a więc trzecia część. Jeżeli jednak odliczy się wyjątkowy obrót w krakowskiej „Powiatowej Kasie oszczędności“ gdzie obecnie zastępstwo zamienione zostało na filię Banku krajowego, to na resztę zastępstw, które nie są poruczone Towarzystwom zaliczkowym pozostanie bardzo skromna kwota obrotu — mianowicie z sumy 6,611.004 zł. przypada na Kraków 5,170.355 zł. na wszystkie zaś inne kasy oszczędności wraz z Wydziałem powiatowym w Borszczowie tylko 1,449.649 zł.

Interesa, dokonane w r. 1893 przez wszystkie zastępstwa Banku krajowego w ogólności i przez same tylko Towarzystwa zaliczkowe, przedstawiają się jak następuje:

	W ogóle:	Przez same Tow. zal.:
Weksle podane Bankowi do skupu sztuk .	6.505	6.106
na kwotę . zł.	3,992.867·04	zł. 3,456.354·75
Weksle inkasowane przez zastępstwa na rzecz Banku kraj. sztuk .	6.852	6.214
na kwotę . zł.	3,339.503·—	zł. 2,969.246·—

	W ogóle:	Przez same Tow. zal.:
Efekta, sprzedane przez zastępstwa . . .	zł. 113.000·—	zł. 112.000·—
Podań hipotecznych wniesiono w zastępstwach sztuk	748	681
na kwotę .	zł. 801.420·—	zł. 815.420·—
Pożyczek hipotecznych zastępstwo wypłaciło sztuk	627	592
na kwotę .	zł. 1,345.000·—	zł. 1,172.300·—
Lokacyj na rzecz Banku zastępstwo przyjęto .	„ 2,219.890·—	„ 2,219.890·—

Kwota wypłaconych przez zastępstwa pożyczek włościańskich z Banku krajowego wynosiła w r. 1891 zł. 991.100; w r. 1892 zł. 1,096.300; w r. 1893 zł. 1,345 000. Wzrost obrotu jest przeto i w tej rubryce — chociaż powolny, ale stały.

Uwagi
nad likwidacyą Banku włościańskiego.

Wiadomo, jak żywy biorą udział nasze Towarzystwa zaliczkowe w akcyi, mającej na celu umorzenie wierzytelności znajdującego się w likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego, znanego pospolicie „Bankiem rustykalnym". Więc najpierw z tego powodu, a powtóre także ze względu na ogólną ważność społeczną likwidacyi zakładu, którego aktywa obciążały hipotekę około 30.000 włościańskich posiadłości ziemskich — postęp likwidacyi tej szkodliwej instytucyi zasługuje na uwagę każdego, komu dobro publiczne na sercu leży.

Najnowsze zaś sprawozdanie komitetu likwidacyjnego b. Zakładu kredytowego włościańskiego za rok 1893 tem bardziej jest interesującem, iż zamyka ono okres dziesięcioletni trwania likwidacyi, a objęte niem cyfry wskazują ostateczne wyniki spłaty wierzytelności włościańskich w całym tym okresie.

Dlatego też sądzimy, że każdy z koła czytelników *„Związku"* chętnie zechce poświęcić chwilkę uwagi streszczeniu tego najnowszego sprawozdania komitetu likwidacyjnego Zakładu kredytowego włościańskiego.

Od czasu urzędowania komitetu likwidacyjnego, t. j. od 31. stycznia 1884 spłacono pożyczek 29.171 na kwotę 5,498.314 zł.

Na poczet tych spłat pożyczkowych wpłynęło listami .	3,802.200·—	
zakupiono z wolnej ręki	777.800·—	
nadto ściągnięto listów przez losowanie . . .	2,316.900·—	
a po dodaniu opustów w kapitale	87.265 57	zł. 6,984.165·57
Zatem komitet likwidacyjny wycofał z obiegu listów dłużnych więcej o . .		zł. 1,485.851·17

to znaczy, że komitet likwidacyjny nietylko umorzył już całą kwotę 728.885 zł., która w chwili rozwiązania Zakładu przez Namiestnictwo w r. 1884 obciążała rachunek Zakładu w listach dłużnych, które nie miały żadnego pokrycia w jego wierzytelnościach, ale nadto przewyższa jeszcze stan nie spłaconych jeszcze pożyczek, na których owe listy dłużne są fundowane rzeczywisty stan listów znajdujących się w obiegu, o 756.966 zł.

Spłacił też komitet likwidacyjny z pierwotnie objętych długów Zakładu w rachunkach bieżących, asygnatach kasowych i listach dłużnych, wylosowanych przed rokiem 1884 a niewykupionych: 1,800.761 zł — tak, że z końcem roku 1893 pozostało już do spłaty tylko 12.878 zł.

Wynik dotychczasowy likwidacyi przedstawia się w ostatecznych cyfrach jak następuje:

	31. stycznia 1884.	*31. grudnia 1893.*	*czyli zmniejszenie*
Asygnaty kasowe w obiegu wynosiły . .	697.350·—	1.550·—	695.800·—
6% i 5% listy zastawne	6,895.200 —	—·—	6,895.200·—
Obligacye komunalne w obiegu . .	83.400·—	—·—	83 400 —
Wylosowane listy przed r. 1884 . .	346.800·—	7.700 —	339.100·—
Wylosowane obligacye komunalne z r. 1884	6.300 —	—·—	6.300·—
Kupony list. stycz 1884	36.244·50	—·—	36.244 —
Zaległe odsetki od asygnat	12 763.06	244·94	12.518 12
Weksle w obiegu	356.780 18	—·—	356.780 18
Wierzyciele w rach. bież.	357.401·62	3.383·12	354 018·50
Razem zł. .	8,792.239·36	12.878·06	8,779.361·30

Oprócz spłat powyższych, uwidocznionych w rubryce trzeciej, zapłacił komitet w czasie od 1. kwietnia 1884 do 31. grudnia 1893 właścicielom listów dłużnych i obligacyi komunalnych tytułem należytości za kupon łączną kwotę: zł. 839.887·25 i wycofał z obiegu — jak powyżej wspomniano niepokrytych listów dłużnych na zł. 728.885 09.

Przy tych spłatach przyznał Zakład w myśl warunków likwidacyjnych dłużnikom następujące opusty:

1. W kapitale:		
a) Różnica kursu przy spłacie	zł.	2,164.419·53
b) Strata w kapitale	„	87.265·47
2. W odsetkach i prowizyi zwłoki:		
a) Opusty normalne	„	1,031.930·07
b) „ nadzwyczajne	„	1,096.376·32
	zł.	4,379.991·49

Spłaty zaś rzeczywiste w gotówce wynosiły:		
a) W kapitale	zł.	3,246.629·30
b) W odsetkach	„	2,154.150·24
c) W prowizyi zwłoki	„	914.676·80
	zł.	6,315 456·34

nie licząc kosztów sądowych i innych należytości.

Pozostaje jeszcze do umorzenia w Galicyi 4361 pożyczek w sumie 542.696 zł., na Bukowinie 1205 pożyczek na 127.004 zł. razem przeto 5566 pożyczek na zł. 669.700 zł.

Pięć powiatów: Brzeżany, Nadwórna, Sokal, Tłómacz i Żółkiew spłaciły już wszystkie wierzytelności Banku włościańskiego; 90% i po nad to spłaciło powiatów 30 — mianowicie: Dolina, Chrzanów, Dąbrowa, Kraków, Lisko, Zbaraż, Żydaczów, Biała, Przemyślany, Sanok, Rana, Bochnia, Rohatyn, Tarnopol, Wadowice, Bóbrka, Skałat, Wieliczka, Jaworów, Kamionka, Limanowa, Gródek Gorlice, Sambor, Cieszanów, Drohobycz, Lwów, Stryj, Ropczyce, Złoczów, Buczacz, Jarosław i Tarnów.

Najgorzej stoi likwidacya w powiecie Bohorodczańskim, gdzie dotąd spłacono dopiero 55% pożyczek, Niskim z 61% spłaty, Łańcuckim 65%, Staromiejskim 66%, Kolbuszowskim, Birczańskim, Tarnobrzeskim, Brzeskim, Zaleszczyckim i Żywieckim, gdzie dotąd spłacono mniej niż 80% całej ilości zaległych pożyczek.

Ilość sądownie zapozwanych dłużników z końcem r. 1893 wynosiła 3.919 na 5.566 nie spłaconych pożyczek. Nadto posiada komitet likwidacyjny do zbycia 210 gospodarstw, które zakupił sam przy licytacyach egzekucyjnych, w łącznej wartości szacunkowej 30.475 zł., czyli w przecięciu po 145 zł, 12 ct. za jedno.

Koszta zarządu likwidacyi wynosiły w ciągu ubiegłych lat 10, zł. 1,208.120, czyli rocznie w przecięciu 120.812 zł., zaś w stosunku do ściągniętej w tym czasie od dłużników gotówki w kwocie zł. 6,315.456 wynoszą koszta likwidacyi 19% — lecz stopniowo obniżają się. I tak w r. 1892 wynosiły koszta administracyjne już tylko 78.032 zł, a w roku ubiegłym 1893 zeszły do kwoty 69.167 zł.

Biuro komitetu likwidacyjnego przedstawia zamknięcie rachunkowe za rok 1893 w sposób następujący:

Aktywa.

I. Kasa				zł.	152.447·72
II. Pożyczki: *a)* kapitał, zawarty w zaległych ratach	zł.	370.271·—			
b) reszta kapitału	„	262.073·58			
c) zakupione gospodarstwa	„	30.475·76			
d) pożyczki bezprocentowe	„	6.879·92			
e) straty kapitału	„	87.265·57		„	756.966·08
III. Pożyczki komunalne				„	18.497·13
IV. Dłużnicy w rachunku bieżącym				„	16.738·04
V. Depozyta sądowe				„	82.183·88
VI. Odsetki, zawarte w zaległych ratach				„	508.843·96
VII. Udział funduszu asekuracyjnego w zaległościach ratalnych				„	24.712·58
VIII. Wartość inwentarza				„	1.093·42
IX. Straty *netto* po dzień 31. grudnia 1893				„	92.399·09
				zł.	1,653.871·80

Passywa.

I.	Wylosowane listy	zł.	36.600·—
II.	Asygnacye na dopłatę dalszych 50% od wylosowanych listów	„	1,158.450·—
III.	Wylosowane listy przed r. 1884	„	7.700·—
IV.	Asygnaty kasowe	„	1.500·—
V.	Wierzyciele	„	3.628·—
VI.	Asygnaty na dopłatę dalszych 50% od obligacyj komunalnych	„	12.600·—
VII.	Ostemplowane wylosowane listy płatne 1. stycznia 1894	„	64.050·—
	Ostemplowane wylosowane oblig. komunalno	„	2.090·—
VIII.	Asygnacye (reszta na asygnaty)	„	347.400·—
IX.	Z góry pobrane odsetki od pożyczek	„	380·66
X.	Saldo różnych rachunków	„	19.463·08
		zł.	1,653 871 80

Straty po dzień 31. grudnia 1893 wynoszą właściwie . . zł. 1,551.644·87
lecz po strąceniu udziałów członków, które wynosiły 485.910 zł., tudzież rozmaitych funduszów gwarancyjnych w łącznej kwocie . . . „ 1,459.245·78
powstaje suma strat niepokrytych *netto* — jak powyżej wykazano . . zł. 92.399·09

W roku 1893 wpłynęło od dłużników gotówką tytułem odsetek 103.881 35 zł. zaś odpisy i upusty wynosiły 104.368·95 zł. to jest, pół na pół.

Rozważając wykazany tu przebieg dotychczasowy likwidacyi Banku włościańskiego uznać potrzeba przedewszystkiem znakomitą zręczność, z jaką ta niezmiernie zawikłana operacya została przeprowadzoną, względnie dość korzystnie dla wierzycieli Zakładu, i z możliwem zaoszczędzeniem dłużników. Pozostaje jeszcze do zrealizowania szósta część aktywów Zakładu — najgorszego gatunku! I czem dalej będzie postępowała likwidacya, tem lichsze muszą z natury rzeczy pozostawać wierzytelności, stanowiące źródło dochodów likwidacyi — a znów z drugiej strony koszta utrzymania aparatu likwidacyjnego muszą obciążać coraz mniejszą i jakościowo coraz słabszą sumę pożyczek; krótko mówiąc, zadanie komitetu likwidacyjnego stawać się musi z każdym rokiem trudniejszem, a dla dłużników cięższem.

I dlatego też, zamykając niniejsze uwagi nad likwidacyą Banku rustykalnego wypowiadamy przekonanie, że aby dzieło to mogło być szczęśliwie do końca doprowadzonem, powinna jeżeli nie w tym roku, to trochę później niezlikwidowane jeszcze wierzytelności objąć ryczałtem, jakaś nowa instytucya, którąby sprawami kredytu włościańskiego opiekowała się także z obywatelską myślą przewodnią i racyonalnie.

Uchwały
Towarzystw rolniczych
w sprawie przymusowych stow. roln. i włości rentowych.

Ostatnie Ogólne Zgromadzenie Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych pierwsze w naszym kraju przeprowadziło rozprawę publiczną nad projektem ministra rolnictwa, hr. Falkenhayna, tworzenia przymusowych stowarzyszeń rolników, i połączenia z temi stowarzyszeniami instytucyi włości rentowych.

W sejmie dotknął tej sprawy poseł dr. Tadeusz Pilat. Wniosek jego załatwiony został uchwałą, polecającą Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył wszechstronne zbadanie tego przedmiotu, i odpowiednie wnioski ażeby przedłożył Izbie w najbliższej sesyi.

Rada ogólna gal. Towarzystwa gospodarczego na posiedzeniach z 15. i 16. marca b. r. wzięła ten przedmiot również pod rozwagę, i po nader ożywionej rozprawie doszła do konkluzyi mniej więcej takiej samej, jak ogólne zgromadzenie Związku — które orzekło, że projektowane przez rząd tworzenie przymusowych stowarzyszeń rolników i połączenia z niemi instytucyi „włości rentowych“ nie odpowiada ani tradycyi ani potrzebom naszego kraju.

Uchwała Towarzystwa gospodarczego powzięta w tym przedmiocie, brzmi jak następuje:

„Rada ogólna uznaje, że organizacya przymusowych stowarzyszeń zawodowych rolników,

którą projekt rządowy zamierza wprowadzić, nie odpowiada stosunkom naszego kraju, i nie byłaby w stanie spełnić zadań, jakie jej ten projekt przydziela. Rada ogólna, uznając potrzebę wzmocnienia zawodowej organizacyi rolnictwa sądzi, że organizacya ta w dzisiejszych stosunkach powinna polegać na dobrowolnym udziale rolników, i nie wykluczać współpracownictwa osób, nie należących do zawodu rolniczego.

„Rada ogólna, uznając myśl posiadłości rentowych za pożyteczną dla pożądanej w wielu okolicach kraju parcelacyi i dla tworzenia średniej własności ziemskiej, uważa, że instytucya posiadłości rentowych powinnaby opierać się na odpowiedniej organizacyi bankowej, a nie na krajowych stowarzyszeniach rolników.

„Rada ogólna oświadcza, że przemiana własności rolniczej w dożywotnie dzierżenie, zależne w swem trwaniu i możności przeniesienia na spadkobierców od uznania władzy nadzorczej, nie odpowiada wymaganiom zdrowej polityki ekonomicznej i społecznej.

„Rada ogólna uprasza prezydyum Komitetu udać się do Wydziału krajowego z przedstawieniem, że zasiągnięcie opinii fachowej w sprawie włości rentowych, w myśl uchwały Sejmu, którą Wydziałowi zbadanie tej sprawy polecono, może najodpowiedniej być przeprowadzonem przez zwołanie ankiety, złożonej z delegatów instytucyj i korporacyj, zajmujących się interesami rolnictwa i kredytu hipotecznego“.

Również i krakowskie Towarzystwo rolnicze zajmowało się tym przedmiotem. Mianowicie na walnem dorocznem zgromadzeniu dnia 12. kwietnia b. r. przyszły pod rozprawę wnioski komitetu, zarządzającego sprawami Towarzystwa co do projektów rządowych ustawy o przymusowych stowarzyszeniach zawodowych rolników i o włościach rentowych. Każda z tych spraw miała osobnego referenta: o stowarzyszeniach zawodowych referował profesor uniwersytetu dr. Juliusz Leo, zaś o włościach rentowych prof. dr. Józef Milewski

Referat dr. Milewskiego, — który zjednał sobie ogólne uznanie, a dotknął najważniejszych zagadnień ekonomicznych i społecznych, z jakiemi dzisiaj sprawy rolnicze i przyszłość rolników się wiążą, przyszedł najpierw pod rozprawy. Kończy się on następującymi wnioskami: „Towarzystwo rolnicze krakowskie, uznając potrzebę reformy obowiązującego ustawodawstwa w kierunku uwzględnienia specyalnego charakteru dziedziny agrarnej, wita z zadowoleniem myśl przewodnią przedłożenia o posiadłościach rentowych, zastrzegając jednak równocześnie konieczność licznych zmian wniesionego projektu, przedewszystkiem pod względem politycznym, aby uszanowano kompetencyę Sejmu krajowego i wykonanie zastrzeżono czynnikom krajowym, oraz pod względem ekonomicznym, aby tworzenie średniej własności na zasadzie rentowej w ustawie przedewszystkiem uwzględnione było“.

Po krótkiem przemówieniu pp. Chrząszczewskiego i Seelinga zebranie przyjęło wnioski jednomyślnie.

Z kolei, imieniem komitetu, przedłożył prof. dr. Juliusz Leo, referat o projekcie rządowym ustawy o stowarzyszeniach zawodowych rolniczych. Wnioski referenta opiewają w sposób następujący:

1. Trwając przy zasadach, wypowiedzianych kilkakrotnemi już uchwałami swemi, wyraża ogólne zgromadzenie Towarzystwa rolniczego krakowskiego przekonanie, iż celem zapewnienia skuteczniejszej i silniejszej reprezentacyi interesom rolnictwa, zachodzi nieodzowna potrzeba stworzenia w kraju naszym obowiązkowej organizacyi stanu rolniczego za pomocą odpowiednich instytucyj.

2. Organizacyę tę .przeprowadzić należy w drodze ustawodawstwa krajowego, by uwzględniała rzeczywiste stosunki i potrzeby naszego kraju; mianowicie też, by zapewniła nowym tym instytucyom trwałe warunki żywotności i skutecznego w swym zakresie działania.

3. Spełnienie zadań ściśle ekonomicznych, o ileby niemi nie pokierowały rzeczone instytucye, bądź bezpośrednio, bądź za pomocą swych oddziałów okręgowych, przypaść powinno specyalnym stowarzyszeniom dobrowolnym, zakładanym w miarę możności i potrzeby z inicyatywy i pod opieką wspomnianych instytucyj rolniczych.

4. Zgromadzenie poleca komitetowi, by na ankiecie, która ma być zwołaną przez Wydział krajowy w tej sprawie, dążył do osiągnięcia porozumienia z delegatami galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, i w tym celu przeprowadził z komitetem tamtejszym rokowania.

Zgromadzenie przyjęło proponowane rezolucye, z tym dodatkiem, iż komitet ma w razie potrzeby wygotować i przesłać do Koła polskiego w Wiedniu memoryał w sprawie rządowego projektu.

Sprawozdania z lustracyi Towarzystw związkowych.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek „Opatrzność“ w Milówce,

stowarzyszenie zarej. z nieograniczoną poręką.

Ile razy wyjeżdżając ze Lwowa, na zapytanie spółtowarzyszy podróży wypadło mi odpowiedzieć, iż jadę do Milówki; to odpowiedzią tą moją wywoływałem zawsze drugie zapytanie: „Milówka? a gdzież ona leży?“

Uprzedzając zatem podobneż zapytanie ze strony niejednego może z czytelników *„Związku“*, rozpoczynam niniejsze sprawozdanie, z przeprowadzonej przezemnie w styczniu i lutym r. b. lustracyi tamtejszego stowarzyszenia oszczędności i pożyczek, objaśnieniem, że Milówka jest stacyą przy odnodze kolei transwersalnej, prowadzącej ze Suchy na Żywiec do granicy węgierskiej pod Zwardoniem, oraz że miejscowość ta od wieków należała i dotąd należy do wielkiego klucza żywieckiego.

Wprawdzie nie tak dawno temu czytaliśmy w kronice jednego z dzienników lwowskich korespondencyę, rozpoczynającą się również zapytaniem: Gdzie leży Żywiec?, lecz pytaniem tem kierowała nie nieświadomość, ale tylko zamiar wytknięcia popełnianej przez tamtejsze kasyno niewłaściwości, iż na swych odezwach i zaproszeniach do miejscowej i okolicznej inteligencyi używa wyłącznie języka niemieckiego.

I w istocie, począwszy niemal od Suchy wagonom coraz więcej przybywa pasażerów o języku niemieckim, iż zdawałoby się, że naprawdę wjeżdżamy w kraj obcy germański, a w czem utwierdza nas dworzec w samym Żywcu, gdzie polskie słowo zagłusza głośna rozmowa niemiecka, tak iż w końcu przestajemy się nawet dziwić, że miejscowość tę przechrzczono na Saybusch.

A jednak miasto samo, to starodawny gród polski i dotąd na wskróś polskie, a chyba tem tylko wyróżniające się korzystnie od reszty naszych miast i miasteczek, że, czemu pewnie czytelnik z trudnością tylko da wiarę, jak Żywiec długi i szeroki, nie znajdzie w nim żyda ani na lekarstwo. Tylko w miejscu, gdzie stała rezydencya dawnych panów na Żywcu, wśród ślicznego rozległego parku o olbrzymich drzewach, wznosi się pałac obecnego właściciela Żywiecczyzny arcyksięcia Albrechta, oraz gmachy, mieszczące biura centralnego Zarządu ogromnego państwa Żywieckiego, tudzież prywatne mieszkania licznej kolonii oficyalistów; a tu już wyłącznie panuje teutonizm w mowie i obyczaju. Nawet chłopek, nie umiejący ani słowa po niemiecku, czy to ma prośbę do Zarządu, czy skargę doń na jakieś pokrzywdzenie go przez podwładne organa, wnieść je może jedynie w owym zupełnie obcym dlań języku niemieckim.

A więc przykro się robi, gdy się o tem słyszy; i mimowoli przychodzi na myśl francuskie przysłowie: *Noblesse oblige*, które, jeśli gdzie, to właśnie tutaj znaleśćby powinno swoje zastosowanie przez wzgląd na rdzennie polską ludność całego tego obszaru. I również mimowoli przychodzi na myśl ogromna różnica, jaka pod tym względem, w zupełnie analogicznych wypadkach, panuje tuż w sąsiedztwie, w krainie szczęśliwszych od nas Madiarów.

Lecz zanadto odbiegliśmy od sprawozdania naszego; wracajmyż więc do Milówki.

Pierwszą stacyą za Żywcem jest Węgierska Górka, z licznemi hutami i zakładami przemysłowemi. Tutaj mieszka dr. Rudolf Janota, prezes Rady nadzorczej w mowie będącego stowarzyszenia w Milówce, a to od samego jego założenia przed laty szesnastu, a który otacza je szczególniejszą swoją opieką.

Następną zaś stacyą jest Milówka. Jestto licha mieścina, z wyjątkiem kilku tylko murowanych budynków zabudowana drewnianemi, przeważnie góralskiemi domkami, posiadająca atoli c. k. Sąd, a więc i notaryusza swego i adwokata, przytem pocztę, aptekę i lekarza, oraz ochotniczą straż ogniową, a zarazem sporą liczbę żydów tak zwanych niemieckich, prowadzących rozmaite handle, ale przy każdym sklepie, choćby nawet i bławatnym, utrzymujących wyszynk napojów gorących, dzięki czemu na ulicach Milówki więcej zobaczysz pijanych, aniżeli w którejkolwiek innej miejscowości.

Wszyscy ci niemieccy żydkowie są członkami wiedeńskiej *Alliance Israelite*, do której roczne przesyłają wkładki. Zawdzięcza też Milówka owemu obcemu stowarzyszeniu żydowskiemu, że jej Radą gminną trzęsie, jako zastępca burmistrza, żyd, mający główny szynk tuż naprzeciw Sądu, a więc zapełniony od rana do wieczora stronami przybywającemi na termina sądowe. To też pomimo dokonanego dawno już wyboru nowej Rady gminnej z większością miejscowej inteligencyi chrześcijańskiej, burmistrzuje ciągle ów żydek, i to od lat coś trzydziestu, na mocy rozmaitych rekursów zanoszonych do Wiednia, a popieranych tamże przez ową *Alliance*. I dla tego pomimo mnóstwa do koła kamieni, nie posiada Milówka ani piędzi bruku, nie posiada też ani jednej latarni, tak, że wieczorem każdy niesie w ręku zapaloną latarkę, jak bywało ongi w Warszawie w tysiąc ośmset sześćdziesiątym trzecim i czwartym......

Parafia milowiecka, niezwykle liczna; to też i kościół tamtejszy murowany bardzo duży, a zewnątrz i wewnątrz w wzorowym utrzymywany porządku, dzięki staranności miejscowego proboszcza, ks. Tomasza Ciszeka, obecnego dyrektora stowarzyszenia „Opatrzność“.

Uprzejmości rzeczonego ks. proboszcza zawdzięczamy kilka dat historycznych, odnoszących się do przeszłości Milówki, którемi chętnie się dzielimy tutaj z czytelnikiem, sądząc, że i jego one zainteresują. Zaczerpnęliśmy je z kroniki, spisywanej skrzętnie przez miejscowych

plebanów od czasu erygowania tamtejszego probostwa za panowania, a raczej królowania Wazów. Kroniczka ta opowiada, że w r. 1623 królowa Konstancya Rakuszanka, druga żona Zygmunta III., całe państwo żywieckie wzięła w zastaw czyli dzierżawę za 600.000 zł. p. w złocie od ówczesnego pana na Żywcu, Mikołaja Komorowskiego; a litując się nad ówczesną osadą w Milówce, która do kościoła w Żywcu, jako parafii swojej, zbyt miała daleko, taż królowa Konstancya ufundowała kościół i osobne probostwo w Milówce. Po jej śmierci w r. 1631 objął dobra żywieckie syn jej Ferdynand Karol, podówczas biskup płocki. W roku 1669, po abdykacyi swojej, król Jan Kazimierz w Niebowstąpienie Pańskie zjechał do Żywca i przez czas elekcyi Michała Korybuta na tamtejszym zamku rezydował, i *Te Deum* w kościołach w Żywcu i w Milówce spiewać kazał, poczem ztąd w wielkiej żałości swojej do Francyi odjechał w dzień Nawiedzenia Panny Maryi 2. lipca 1669 roku. Przed odjazdem swym dał przywilej na zbudowanie kościoła w Rajczy (następna stacya za Milówką) i darował temuż obraz swój Matki Boskiej Częstochowskiej na srebrnej blasze w ramach hebanowych. (Obraz ten dotąd w tamtejszym kościele się znajduje). Od roku 1679 panami na Żywcu, a zatem i na Milówce byli Wielopolscy, mianowicie Jan hrabia z Pieskowej Skały Wielopolski, kanclerz wielki koronny.

Ostatni z tej gałęzi rodu Wielopolskich pozbył się ogromnej ojcowizny swojej, sprzedając ją czterdzieści lat temu za 600.000 zł. w. a. arcyksięciu Albrechtowi. Dobra te szacują obecnie na dwanaście milionów. Przykład Wielopolskiego nie pozostał bez naśladowców; za Żywcem przeszła w te same ręce za marną kwotę cudna sąsiednia Kamesznica Potockich i Sól Wodzickich, i wiele innych włości okolicznych. I niemal rokrocznie nowe przybywa dokupno, a z niem świeży zastęp obcych oficyalistów. *Sapienti sat......*

A o ludność góralską, zamieszkującą owe włości, ludność dziś tak rozmnożoną, że np. z dwudziestu kilku osiedlisk, stanowiących przed niespełna trzema wieki ową przez królową Konstancyę erygowaną parafię Milowiecką, takowa obecnie do przeszło 12.000 głów wzrosła, a grunta swe już rzadko na morgi, a tylko na tak zwane pasma i nitki oblicza; o ratowanie tej ludności w jej potrzebach materyalnych jak przedtem tak i później nikt zgoła się nie troszczył, a panami sytuacyi w takich razach byli i pozostali siedzący na karczmach żydzi, których zadaniem wyzysk chrześcijańskiej ludności, a ułatwiali je sobie rozpajając tamtejszych górali do najwyższego stopnia, by przyciśnionym lichwą zabierać później dobytek ich i grunta.

Od dwudziestu lat atoli w owych smutnych stosunkach wiele na korzyść się zmieniło; liczne bowiem zakłady przemysłowe, powstałe w dobrach arcyksiążęcych, ciągłe roboty w lasach, tartaki parowe i wywóz materyału rzniętego, dają obecnie znacznej liczbie okolicznych górali ciągły i dobry zarobek; a założone przed szesnastu laty stowarzyszenie oszczędności i pożyczek Opatrzność w Milówce, prawdziwą w licznych razach okazało się opatrznością, ratując przystępujących doń członków pożyczkami, udzielanemi na 7% rocznie, przed wyzyskującą ich lichwą. I gdyby nie niefortunny wybór Dyrekcyi, to owo stowarzyszenie mogło było do dziś dnia takie same przybrać rozmiary, jak założone w podobnychże warunkach i niemal równocześnie Towarzystwa zaliczkowe w Makowie, Nowym Sączu i Nowym Targu, a ku czemu wszelkie miało dane.

Głównym atoli dyrektorem wybrano człowieka, zdolnego wprawdzie, lecz niezasługującego na bezwzględne zaufanie, jakie w nim położono; a nadto jako spółdyrektorów dodano mu ludzi, najmniejszego o książkowości i manipulacyi biurowej nie mających wyobrażenia, i nie troszczących się też bynajmniej o sprawy stowarzyszenia, tak, że ów naczelny dyrektor wolną zupełnie miał rękę do popełniania wszelkiego rodzaju nadużyć i malwersacyj. A gdy dodamy jeszcze, iż był on uczniem słynnego Wyspiańskiego, dyrektora Towarzystwa zaliczkowego w Białej, w którego biurze praktykował; dalej, że system książkowania, zaprowadzony w Milówce, był tego rodzaju, iż biegła nawet kontrola nie tak łatwo wyśledzić mogła popełniane malwersacye; a w końcu, że ów kierownik biura pobierał zanadto skromną płacę; to łatwo pojmiemy, iż powyższe czynniki, razem wzięte, mogły wytworzyć ujemne rezultaty, i że szczęśliwem jeszcze może się nazwać rzeczone stowarzyszenie, iż dość wcześnie wykryto nieuczciwe manipulacye p. dyrektora, tak, że powstałą ztąd stratę, wynoszącą 697 zł. 58 ct., stowarzyszenie łatwo przeboleć może. Daleko większą krzywdę wyrządził mu tenże zaniedbaniem obowiązków swoich pod względem ściągania zalegających długów, wskutek czego stowarzyszenie, pozbawione funduszów, nie było w możności udzielania nowych pożyczek, a tem samem zwiększenia liczby swoich członków oraz własnego majątku. A gdy o wysokości popełnionych malwersacyj przesadzone zaczęły kursować wieści, zachwianem zostało na razie zaufanie w żywotność stowarzyszenia, i liczne nastąpiły wypowiedzenia tak wkładek oszczędności jak również i udziałów, wskutek czego działalność nowego dyrektora, p. Antoniego Jamki, w roku ubiegłym, krępowana owemi wypowiedzeniami, musiała się ograniczać na ściąganiu dawnych zaległości, tak iż niemal na cichą zakrawała likwidacyę.

Zmienił się atoli stan rzeczy, gdy na prośbę Rady nadzorczej stowarzyszenia zjechał do Milówki lustrator Związku celem uporządkowania wszystkich zaległości książkowych i dokładnego wykazania popełnionych malwersacyj, oraz istotnego stanu Towarzystwa; co gdy po

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc luty 1894.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł	ct.	zł.	ct	zł	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct
Bochni	21294	17	23854	26	3000		36		26818	26	26806	25	6905	.	7650	.	26061	25	.	.
Bołszowcach B. z	7159	33	9884	31	703		40	30	10547	01	5760		1587		2120		5227		.	.
Brodach T. han. i kr.	15374	20	13460	74	4796	56	4750	26	13507	04	9285	34	6236	56	4254	49	11267	41	.	.
Cieszanowie	20575	64	79945	75	1503	30	1960	07	79488	98	26500		2700		3000		26200	.	1436	66
Czortkowie	7753	68	20615	58	1260	.	547	62	21327	96	.		.	.	.				.	.
Dąbrowie	86344	34	169347	25	22055	46	6499	34	184902	37	68400	08	9961		16264	79	62096	29	.	.
Drohobyczu	50180	39	175842	34	3952	17	5767	24	174027	27	11525	.	3320		3000		11845	.	987	42
„ T. han. kr.	14436	01	18374	96	559		2637	62	16269	34	21365		4663	50	5700	.	20328	50	.	.
Dubiecku	14119	48	55791	93	2988	12	863	73	57916	32	7108		1473		3136		5445	.	.	.
Dynowie	6841	13	32468	.	1133	24	376	62	33224	62	3930	.			260		3670		.	
Glinianach	71139	58	105422	01	1399	69	3600	32	103221	38	37792	49	12158	76	11619	64	38331	61	993	21
Głogowie Pow. Tow. zal.	36289	26	129790	17	6145	90	2774	22	133161	85	14200	.	2600		450	.	16350	.	.	
Gorlicach	120253	26	370172	85	26178	96	16317	54	380034	27	395630	67	283967	32	305557	54	374040	45	.	.
Grybowie	28172	96	128450	78	3049	32	4841	91	126657	89	2000	.	7000		.	.	9000		.	.
Jaryczowie nowym K. z.	5682	03	496	75		30	161	87	335	18	4348		1995		2188	.	4155		.	
Jaśle	70640	85	204621	10	8023	31	5106	19	207538	22	53336		16340	.	17093		52583		724	21
Kamionce strum. P. T. z.	20788	06	62121	18	3030	14	1257	30	63894	02	12000	.			.		12000		2647	27
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	22376	95	57540	70	1832	91	1312	04	58061	57	5950		1500	.	2950	.	4500	.	.	
Krakowie	113110	53	271954	68	17218	27	12996	52	282041	90	123663	.	33988	.	44214	.	118437		.	
Krynicy St. poż. i oszcz.	16014	67	66306	98	2662	43	2744	09	66225	32	11560	.	1220		800	.	11980	.	.	
Kulikowie K. z.	11601	40	9095	50	539		299		9335	50	15300	.	1000	.	450		15850		.	
Lisku	27960	95	137872	96	2294	67	3008	16	137159	47	1000	.	4000		1000	.	4000		.	.
Lubaczowie	4856	35	10162	03	515	99	259	05	10418	97	7790	.	1486	.	130	.	8876	.	.	
Lubaczowie Tow. kr. miej.	29991	69	26692	12	2748	42	2388	22	27052	32	3500	.	1900	.	1000	.	4400		.	
Lwowie Pow. Tow. zal.	31796	26	84980	20	10652		3115	.	95517	20	28440	58	.	.	.	.	28440	58	.	.
Makowie St. poż.	66362	93	137815	93	3473	03	2250	47	139038	49	.		.	.	.	.			.	.
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	3174	50	11488	75	225		567		11146	75	4450		.	.	100	.	4350	.	.	
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	55859	40	228229	41	15527	79	7084	89	236669	31			.	.	.	.	.		.	
Pilźnie St. oszcz. i poż	11301	67	47519	65	726	80	887	99	47358	46	4416	.	1161	.	1663	.	4914		.	.
Podgórzu St. poż. i oszcz	69471	55	259236	11	20346	27	10919	68	268662	70	14900	.	.		5400	.	9500		.	.
Radymnie K. z.	5934	18	7107	90	80	30	262	85	6925	35	5400	.	1150		1000	.	5550		.	.
Radziechowie	62129	46	153052	32	2713	75	5048	49	150717	58	15000	.	8000		.	.	23000	.	2798	72
Rohatynie	27836	57	92339	47	3102	50	1700	06	93741	91	.	.	.	.	.	.			.	.
Rozdole	4673	48	3451	87	140	19	11	.	3581	06	.	.			.	.	8870			.
Rudkach	19814	53	46852	48	1486	50	802	82	47536	11	9200		3000		400		11800	.	343	16
Skałacie Tow. zal. i kred.	25836	98	16713	78	594	50	772	76	16535	47	22804	50	13100	.	8789	.	27115	50	.	.
Stanisławowie T. wz. kr. m.	47144	04	114310	64	7541	25	8164	46	113687	43	29494	.	10924		11634		28784		.	.
Stryju	39278	79	85339	71	1163	40	3284	69	83218	42		.	.		.	.		.	.	
Szczercu T. kas z.	5851	56	5262	52	484	33	15		5731	85	7205	.	.		408	.	6797		.	
Tłumaczu St. kr.	16201	88	65267	59	3371	96	3163	54	65476	01	8000		5600		3900	.	9700		.	
Turce P. T. zal.	1135	.	4178	78	71	.	104	85	4144	93	2745	.	1713		1175	.	3283		.	
Ustrzykach dol. T. zalicz.	4852	81	1706	05	.		150	.	1556	05	6048	39	1050	.	333	33	6765	06	.	.
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	4954	53	11089	45	418	40	708	50	10799	35	11178	.	3504	.	3159	.	11523		.	
Złoczowie Tow. z	85499	71	187927	63	5132	45	4192	18	188867	90		.	.			.			4269	19
Żółkwi Tow. zal.	35959	02	36173	95	4148		1239	63	39082	32	40875	.	.			.	40875	.	2599	50
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	1648		3889	37	14073	13	52	92	17909	58	.	.	.		.	.	.		.	

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bochni	832	77	1396	95	67644	69	15067	58	15427	54	68004	65	620	51	5310	69	2467	55
Bołszowcach B. z	794	01	774	03	21904	11	5529	38	6327		22701	73	611	61	1040	39	147	65
Brodach T. han. i kr.	2381	86	322	64	37802	04	6193	41	8504	16	40112	79	2062	92	285	57	391	87
Cieszanowie	783	32	1393	29	111670	83	4023	09	2916	46	110558	20	1656	67	15390	18	2272	84
Czortkowie	675	16	8	99	28208	97	3774	11	4224	70	28659	56	124		294	34	1607	08
Dąbrowie	4886	02	5260	84	314483	63	16174	14	17582	09	315891	58	1231	55	14536	31	1476	92
Drohobyczu	3155	79	2660	60	232800	68	29568	38	30298		233530	30	1409	80	7070	06	846	31
„ T. han. kr.	1766	93	264	18	54928	15	9602	07	6742	50	52068	58	528	06	224	37	243	95
Dubiecku	3883	77	1999	69	76156	25	7027	95	9466		78594	30	2430	51	1300	69	1038	76
Dynowie	428	30	1201	99	44135	28	3025	84	2875	.	43984	44	398	50	.	.	983	10
Glinianach	3118	18	5193	38	203064	03	41709	10	41662	99	203017	92	1241	93	17484	92	252	57
Głogowie Pow. Tow. zal.	3010	69	81	55	169435	85	8935		13441		173891	85	1017	61	12000		1983	89
Gorlicach	11667	35	12975	87	841094	40	203973	27	169260	63	806381	76	3257	75	60314	71	29016	98
Grybowie	.		716	80	156079	27	1926	66	8455	.	162607	61	379	56	1249	27	311	21
Jaryczowie nowym K. z.	224	74	192	45	9755	75	420	23	151		9486	52	248	75	849	37	4	76
Jaśle	3090	67	14331	49	309848		31487		36602		314963		977	13	31614	97	1353	34
Kamionce strum. P. T. z.	1412	57	3878	80	99086		3639	17	5960	.	101406	83	337	80	1643	02	1233	07
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	1160	50	1858	65	85324	31	6054	24	6860		86130	07	378	01	546	30	903	29
Krakowie	7411	31	12381	22	478328	98	130853	88	141634		488251	10	2230	08	27663	55	15237	23
Krynicy St. poż. i oszcz.	422	21	95		91764	90	4427	53	5913	89	93251	26	726	23	356	98	402	73
Kulikowie K. z.	.		272	62	31961	86	1461		2845	.	32345	86	951	35	3308	87	453	44
Lisku	3155	21	6961	99	162866	75	3657	45	4993	10	164202	40	363	96	5372	85	9298	41
Lubaczowie	457	45	659	89	22240	10	1032	80	2744		23951	30	275	68	313	61	728	07
Lubaczowie Tow. kr. miej.	1641	11			58913	28	4046	31	4880	.	59746	97	156	38	2905	95	275	82
Lwowie Pow. Tow. zal.					134038		4266		12388	.	142160	.	543	58	7923	92	2126	54
Makowie St. poż.	5403	80	4311	58	165991	83	9023	68	9192	.	166160	15	1356	94	45401	09	2198	62
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	400	06	.	.	17692		3031	.	2905	.	17566	.	821	79	85	53	597	99
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	6617	88	6368	08	268277	49	5730	67	10357	.	272903	82	627	43	29660	21	2323	21
Pilźnie St. oszcz. i poż	935	23	891	65	63111	.	4145		4814	.	63780	.	439	40	979	18	202	43
Podgórzu St. poż. i oszcz	7770	16	782	74	342509	09	51632		55518	20	346395	29	3630	51	.	.	6161	35
Radymnie K. z.	95	95	604	63	17717	95	2199	42	1830		17348	53	596	28	92	05	1073	25
Radziechowie	2549	30	6645	19	226991	82	14585	21	22178	73	234585	34	597	81	11374	56	1282	54
Rohatynie	.		3208	41	86361	26	1193	19	2470		87638	07	705	13	6513	49	1257	54
Rozdole	69	58	165	75	13664	51	100	02	10		13574	49	478	11	3132	79	174	47
Rudkach	.	.	1834	91	69828	13	2916	18	5436	96	72348	91	703	89	6903	10	1372	81
Skałacie Tow. zal. i kred.	1680	46	1025	01	61933	12	10954	61	15244	.	66222	51	150	.	5211	62	609	29
Stanisławowie T. wz. kr. m.	3190	54	1768	43	187725	87	51865	61	54323		190183	26	1098	55	325	21	2967	42
Stryju	909	02	6507	12	112979	22	15880	37	10905		108003	85	812	14	10876	86	3043	45
Szczercu T. kas z.	96	90	240	44	18197	56	974	19	1130		18353	37	100	46	165	71	98	21
Tłumaczu St. kr.	1278	11	833	22	85643	55	16312	25	17476	75	86808	05	623	52	4817	74	1239	91
Turce P. T. zal.	309	30	57	32	6652	50	1179		2236	.	7709	50	1036	43	114	32	269	30
Ustrzykach dol. T. zalicz.	149	98	567	83	11577	17	268	58	850	.	12158	59	228	98	1472	55	31	61
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	425	36	507	62	26672	08	1659		1997	06	26990	14	710	24	115	45	34	03
Złoczowie Tow. z	11811	52	556	59	265171	09	8725	62	10119		266564	47	5512	61	16947	81	1980	02
Żółkwi Tow. zal.		.	1463	54	105286	94	4480	03	5320		106126	91	1118	40	12050	69	683	38
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	1146	89	179	66	5075	.	2	30	13900	.	18972	70	218	29	.	.	1693	14

całomiesięcznej pracy uskutecznionem zostało i bilans za rok 1893 wykazał czysty zysk w kwocie 2.583 zł. 32 a to po zarezerwowaniu dalszych 2.000 zł. na pokrycie możliwych strat — i gdy przeprowadzonym został wybór nowej Dyrekcyi, dającej wszelkie rękojmie prawidłowego odtąd kierowania sprawami stowarzyszenia; powróciło zaufanie ze strony wkładkujących, którzy dawniejsze wypowiedzenia cofnęli, jak również ze strony instytucyj finansowych, przy których pomocy stowarzyszenie to, obecnie na nowe wszedłszy tory, coraz pomyślniej rozwijać się będzie mogło.

W dzień wyjazdu lustratora z Milówki, mianowicie 7. lutego r. b.

Bilans surowy
następujące wykazywał pozycye:

a) Stan bierny:

Udziały	17.139 zł.	22	ct.
Fundusz rezerwowy . .	3.140 „	99	„
„ możl. strat . .	347 „	90 1/2	„
Wkładki	22.710 „	97	„
Wierzyciele	9.896 „	—	„
Rezerwa podatkowa . .	45 „	61	„
Zysk z r. 1893 . . .	2.583 „	32	„
Zwrot za druki . . .	3 „	89	„
razem .	55.867 zł.	90 1/2	ct.

b) Stan czynny:

Pożyczki udzielone . .	52.119 zł.	64	ct.
Koszta administracyi . .	99 „	96	„
„ procesowe . .	745 „	53	„
Saldo odsetek . . .	1.684 „	70	„
Conto dubioso, rach. był. dyrektora	697 „	58	„
Gotówka	520 „	49 1/2	„
razem .	55.867 zł.	90 1/2	ct.

Obecna Dyrekcya składa się z ks. Tomasza Ciszeka, proboszcza miejscowego, jako dyrektora kontrolora, a którego samo imię, powszechną otoczone czcią, dla powagi stowarzyszenia na zewnątrz jak i w wewnętrznych jego sprawach za tysiące stanie; dalej, z p. Antoniego Jamki, właściciela realności w Milówce, jako dyrektora buchaltera, który, przez lat przeszło dwadzieścia pracując w biurze tamtejszego notaryusza dokładnie zna stosunki majątkowe całej niemal okolicznej ludności włościańskiej oraz wyrobniczej, a zatem przy udzielaniu nowych pożyczek, co do ich pewności, zupełnio kompetentnym jest sędzią; w końcu z p. Ludwika Fabijańczyka, organisty i właściciela realności, jako dyrektora kasyera. Pan Fabijańczyk posiada w stowarzyszeniu znaczniejsze kwoty jako wkładki oszczędności. Radzie nadzorczej przewodniczy nadal dr. Rudolf Janota, lekarz w Węgierskiej Górce.

Nekrologia.

Adolf Terenkoczy

Członek Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Rudkach, już drugi w roku bieżącym dzielny, pełen gorliwości i zapału do pracy kolega i towarzysz nasz, zgasł w sile wieku bo w 40. roku życia we Lwowie, dnia 2. kwietnia 1894.

Uległ chorobie tyfusu w drodze, w którą wybrał się w przeddzień Świąt Wielkanocnych, w zamiarze spędzenia ich w gronie najbliższej rodziny.

Po praktyce, odbytej w jednem ze stowarzyszeń zaliczkowych, objął w roku 1891 obowiązki buchhaltera i członka Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Rudkach, które sprawował z całem zamiłowaniem i poświęceniem, a nie szukając rozgłosu ani sztucznej popularności, będącej przedmiotem ambicyi rozmaitych zaściankowych wielkości, zaspakajał ambicyę swoją zadowoleniem wewnętrznem uczciwie spełnionego obowiązku.

Wytrwała praca, uprzejmość w obejściu ze stronami, wreszcie cenne przymioty towarzyskie, zjednały mu nietylko u towarzyszów zawodu, ale także u szerszej publiczności szacunek i gorącą sympatyę.

Pomiędzy wieńcami złożonymi u trumny zmarłego, znajdywał się także wieniec od Związku stowarzyszeń i kolegów.

Cześć pamięci dzielnego obywatela i serdecznego kolegi!

Ruch stowarzyszeń.

Dary i subwencye na rzecz **Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stow. zar. i gosp.** w myśl okólnika Zarządu, nadesłały w dalszym ciągu z czystych zysków za r. 1893 następujące Towarzystwa:

4.	Towarzystwo zaliczkowe *w Gorlicach* .	100 zł.
5.	„ „ *w Dąbrowej* .	50 „
6.	Towarzystwo zaliczkowe *w Glinianach* .	25 „
7.	Tow. wzajemnego kredytu *we Lwowie* .	25 „
8.	„ „ „ *w Rohatynie*	24 „
9.	St. poż. i oszcz. „Wz. pom." *w Krynicy*	10 „
10.	Pow. Tow. zaliczkowe *w Głogowie* . .	10 „
11.	Bank zaliczkowy *w Bołszowcach* . . .	5 „
	Razem z poprzedniemi	249 zł.

We Lwowie dnia 24. marca 1894.

Wł. Terenkoczy. *N. Ulmer.*

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu lutym b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd obwodowy w Tarnopolu jako handlowy ogłasza, że wpisano do ts. rejestru dla spółek zarobkowych i gospodarczych firmę: „Powiatowa kasa zaliczkowa i Oszczędności w Borszczowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ a to na podstawie statutów z daty Borszczów, dnia 28. stycznia 1894 z tem, —

1. że stowarzyszenie ma siedzibę swą w Borszczowie;

2. że przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy, potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle i handlu, zapomocą wspólnego kredytu wszystkich członków;

3. że czas trwania jest nieograniczonym;

4. że zarząd Towarzystwa sprawuje Dyrekcya z 3 członków złożona, w której skład obecnie wchodzą pp. Tadeusz Czarkowski Golejewski właściciel dóbr i ordynat na Wysuczce, Stanisław Grzegorzewski inżynier i Erazm Niemczewski c. k. pocztmistrz, obaj z Borszczowa jako dyrektorowie, zaś pp. Edmund Dzierzek, właściciel dóbr z Wierzchniakowiec, Maryan Piotrowski aptekarz i Antoni Szczepański c. k. kancelista sądowy obaj ostatni w Borszczowie zamieszkali, jako zastępcy dyrektorów;

5. że Dyrekcya podpisuje stowarzyszenie w ten sposób, iż podpisujący do firmy Towarzystwa swe podpisy dołączą. Do ważności zobowiązań wobec osób trzecich trzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi;

6. że wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach stowarzyszenia wychodzić będą pod firmą stowarzyszenia, będą podpisywane przynajmniej przez dwóch członków Dyrekcyi, i będą umieszczane w jednym z dzienników lwowskich;

7. że udział każdego członka wynosi 20 zł.

8. że za dopełnienie wszystkich przez stowarzyszenie przyjętych zobowiązań o ile fundusze stowarzyszenia w funduszu rezerwowym i udziałach nie wystarczają, odpowiadają wszyscy członkowie według postanowień §. 76. ust. z dnia 9. kwietnia 1873 nr. 70. dz. p. p.

(Uchwała z dnia 24. lutego 1894 l. 2611).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, że wpisano do rejestru dla firm spółek zarobkowych i gospodarczych firmę: „Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, z tem

1. że takowe zawiązało się na podstawie statutu z daty Husiatyn, 16. stycznia 1894;

2. że siedzibą tego stowarzyszenia jest Husiatyn;

3. że przedmiotem przedsiębiorstwa jest pod warunkami o ile możności najdogodniejszymi przychodzić z pomocą wyłącznie członkom swoim w potrzebach pieniężnych przez wspólny kredyt wszystkich członków;

4. czas trwania jest nieograniczony;

5. że Dyrekcyę stanowią pp. Adolf Cieński dzierżawca dóbr Horodnicy, jako dyrektor, Franciszek Dziurzyński c. k. inspektor podatkowy w Husiatynie, jako dyrektor, i Juliusz Daszyński sekretarz reprezentacyi powiatowej husiatyńskiej i właściciel realności, w Husiatynie zamieszkali, którzy firmę Towarzystwa w ten sposób podpisują, iż pod wyciśniętą stampilią Towarzystwa swe nazwiska umieszczają z tem, iż do ważności zobowiązania stowarzyszenia wystarczają dwa podpisy którychkolwiek członków Dyrekcyi, że wszelkie ogłoszenia, od stowarzyszenia pochodzące, umieszczane będą w czasopiśmie „Gazeta Lwowska“ lub w jednym z dzienników lwowskich; — że za zobowiązania stowarzyszenia odpowiadają wszyscy członkowie solidarnie za wypełnienie wszelkich przez stowarzyszenie przyjętych zobowiązań, o ile fundusze stowarzyszenia w funduszu rezerwowym i udziałach nie wystarczają, według postanowień §. 76. ustawy z 9. kwietnia 1873 nr. 70 dz. p. p. nie tylko swoimi udziałami, lecz także jeszcze dalszą kwotą równającą się trzykrotnej wysokości wpłaconego udziału.

(Uchwała z dnia 17. lutego 1894 l. 2324).

C. k. Sąd obwodowy w Samborze jako sąd handlowy ogłasza, że do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisaną została firma „Towarzystwo handlowe, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“.

Siedzibą stowarzyszenla jest Bolechów.

Przedsiębiorstwo opiera się na statucie z daty Bolechów, z dnia 4. lutego 1894.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest przysporzenie członkom zarobku lub oszczędności przez przedsiębiorstwa handlowe, a to przez kupno i sprzedaż towarów na własny rachunek, albo na zlecenie osób trzecich (komisowo), jak niemniej także przez utrzymywanie kantorów, składów głównych, sklepów lokalnych albo wreszcie przez przedsiębiorstwa przemysłowe. Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony. Dyrekcyę Towarzystwa tworzą pięciu dyrektorów, których z pośród członków Towarzystwa wybiera Walne zgromadzenie na wniosek Rady nadzorczej absolutną większością głosów na przeciąg lat trzech. Na konstytuującem ogólnem zgromadzeniu dnia 4. lutego 1894 wybrani zostali członkami Dyrekcyi: Józef Lubaczewski właściciel realności i garbarz, Stanisław Tarkiewicz właściciel realności i mularz, Piotr Holzhausen, właściciel realności i kapelusznik w Bolechowie, zamieszkali, tudzież Aleksander Ormezowski, majster szewski i Józef Hanusz, właściciel gospodarstwa gruntowego we

Wołoskiej wsi ad Bolechów. Dyrekcya objawia swoją wolę zgodnymi głosami przynajmniej trzech swoich członków.

Za stowarzyszenie, firmę tegoż podpisuje Dyrekcya w ten sposób, że pod wypisaną lub wyciśniętą firmą stowarzyszenia, przynajmniej trzej członkowie Dyrekcyi podpisy swe umieszczają. Każdy członek stowarzyszenia odpowiada za zobowiązania Towarzystwa podwójną kwotą deklarowanych przez niego udziałów. Jeden udział wynosi 20 koron austryackich.

Każdemu członkowi wolno przy przystąpieniu do Towarzystwa deklarować dowolną ilość udziałów i później za porozumieniem się z Dyrekcyą powiększyć liczbę udziałów, o sposobie zaś wpłacania udziałów decyduje od czasu do czasu Rada nadzorcza. Wszelkie wychodzące od Towarzystwa zawiadomienia publiczne i ogłoszenia, podpisywane będą: a) przez prezesa i sekretarza Rady nadzorczej, jeśli takowe wychodzą od Rady nadzorczej; b) przez trzech dyrektorów, jeśli takowe wychodzą od Dyrekcyi Towarzystwa. Wszelkie takie ogłoszenia i zawiadomienia publiczne, będą umieszczone przynajmniej w jednym dzienniku krajowym, a oprócz tego także na budynku, gdzie bióro Dyrekcyi Towarzystwa jest pomieszczone.

(Uchwała z dnia 3. marca 1894 l. 2.022).

Zmiany statutu:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, iż do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy już wpisanej tamże firmie: „Zakład kredytowy, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką w Grzymałowie uwidoczniono:

1. że wedle zmienionej na walnych zgromadzeniach z dnia 19. września 1893, 24. października 1893 i 14. grudnia 1893, osnowy §. 8. i 10. statutów z daty Grzymałów 15. marca 1892 — Dyrekcya ma składać się tylko z dyrektora, kasyera i kontrolora, z uchyleniem funkcyi sekretarza i zastępców dyrektora, kasyera, kontrolora i sekretarza;

2. że w miejsce ustępujących członków Dyrekcyi Antoniego Rogalskiego byłego kasyera, tudzież Elischy Seidelmana byłego kontrolora, wybrani zostali Markus Elfenbein kasyerem i Wolf Gross kontrolorem, obaj właściciele realności w Grzymałowie zamieszkali;

3. że w skutek zmiany statutów Markus Elfenbein z funkcyi sekretarza, Leon Konik z funkcyi zastępcy dyrektora, Wolf Gross z funkcyi zastępcy kasyera, Mikołaj Krzyżanowski z funkcyi zastępcy sekretarza zwolnieni zostali.

(Uchwała z dnia 10. lutego 1893 l. 1730).

Drobne wiadomości.

Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, w pierwszym zamknięciu rachunkowem wykazuje niezwykły rozwój interesów odnoszących się tak w dziale produkcyi jak również i handlu. Towarzystwo zakresowi swojej działalności nadało kierunek nader praktyczny, bowiem produkuje wyroby tkackie, sukiennicze a zarazem utrzymuje hurtowny skład towarów korzennych i mieszanych dla Kółek rolniczych i sklepików chrześcijańskich, stara się przeto o podniesienie przemysłu krajowego, a handlowi drobnemu po gminach dostarcza towarów potrzebnych po cenach przystępnych.

Wedle sprawozdania za rok 1893 Towarzystwo liczy 163 członków, miało obrotu kasowego 208.250 zł. 31 ct., w tej sumie sama sprzedaż sklepowa bez składów komisowych figuruje z poważną kwotą 37.295 zł. 68 cnt.

Dla produkcyi wyrobów wełnianych założyło Towarzystwo przy krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie własną przędzalnię parową na wełnę, połączoną z foluszami i apreturą.

Do spełnienia tych wszystkich zadań Towarzystwo posiada stosunkowo bardzo mały kapitał obrotowy wskutek czego otwiera publiczną subskrypcyę na udziały.

Bliższe wyjaśnienie znajdą interesowani w dziale ogłoszeń.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1893.

19. Głogów. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 4.591·08. Straty: z rachunku kosztów ruchomości 10% 60·—, z rachunku administracyi i podatków 1.853·86, do rachunku bilansu: saldo za rok 1893 2.677·22; razem 4.591·08. *b) Bilans.* Stan czynny: z rachunku pożyczek 167.951·35, z rachunku kosztów ruchomości 540·—, z rachunku budowy kamienicy 12.000·—, z rachunku lokacyi 800·—, z rachunku kasy 2.246·—; razem 183.537·35. Stan bierny: z rachunku udziałów 27.679·06, z rachunku wkładek oszczędności 131.738·57, z rachunku długów zaciągniętych 13.150·—, z rachunku odsetek naprzód pobranych 700·—, z rachunku funduszu rezerwowego 7.592·50, z rachunku strat i zysków 2.677·22; razem 183.537·35.

20. Kołomyja. Spółka handlowa roln.-przem. *a) Rachunek strat i zysków.* Straty: koszta administracyi 6.328·28, 10% amortyz. od koszt. założ. 107·25, 10% amortyz. inwentarza 40·—, zysk czysty w r. 1893 4.129·94; razem 10.605·47. Zyski: reszta zysku z r.

1892 176·34, zysk na procentach 10.429·13; razem 10.605·47. *b. Bilans.* Stan czynny: gotówka w kasie dnia 31. grudnia 1893 2.322·69, weksle eskontowane 165.967·13, koszta założenia 321·73, od tego 10% amortyzacyi 107·25, zostaje 214·48, inwentarz 400·—, od tego 10% amortyzacyi 40·—, zostaje 360·—, kaucya w Banku Austro-węg. 10.400·—, kaucya Tow. Kred. Ziems. 4.995·—, pożyczki na skrypta dłużne 2.970·—, pożyczki na zastaw papier. 285·—, papiery własne 73·—, dłużnicy w rach. bieżącym 56.004·10, zaliczki zwrotne 587·—, procenta zaległe 1.827·04, nadpłacony lokal do 1/5 185·60, koszta egzekucyjne 322·51; razem 246.513·55. Stan bierny: udziały członków 22.820·57, fundusz rezerwowy 4.311·96, fundusz możliwych strat 1.087·57, wkładki oszczędności 39.795·35, weksle reeskontowane 119.017·—, rachunek Banku krajowego 1.324·81, wierzyciele w rach. bieżącym 53.372·64, procenta przenośne na 1894 653·71, zysk w roku 1893 4.129·94; razem 246.513·55.

21. Obertyn. Kasa zaliczkowa i oszczędności. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 333·79, do rachunku bilansu: saldo za rok 1894 63·78; razem 397·57. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 61·09, z rachunku kosztów administracyi i podatków 336·48; razem 397·57. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 2.491·40, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 11.469·80, z rachunku długów zaciągniętych 4.450·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 195·75, z rachunku funduszu rezerwowego 457·50; razem 19.064·45. Stan czynny: z rachunku pożyczek 17.947·—, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 41·83, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 1·37, z rachunku kosztów ruchomości 549·84, z rachunku administracyi 150·—, z rachunku strat i zysków 63·78, z rachunku kasy 310·63; razem 19.064 45.

22. Oświęcim. Towarzystwo oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 7.001·47. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 54·91, z rachunku kosztów admini stracyi i stempli 2.061·23, z rachunku kosztów rezerwy podatkowej za r. 1893 727·62, do rachunku bilansu: saldo za rok 1893 4.157·71; razem 7.001·47. *b) Bilans.* z rachunku udziałów 41.599·90, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 219.494·32, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 3.412·17, z rachunku funduszu rezerwowego 11.823·97, z rachunku rezerwy podatkowej 1.784·92, z rachunku zysku z r. 1892 250·—, z rachunku strat i zysków 4.157·71; razem 282.522·99. Stan czynny: z rachunku pożyczek 258.682·—, z rachunku kosztów ruchomości 143·59, z rachunku nieruchomości 49·61, z rachunku zaliczek procesowych 150·15, z rachunku Banku krajowego 16.590·79, z rachunku kasy 6.956·85; razem 282.522·99.

23. Rudki. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 2.887·93, z rachunku strat i zysków z r. 1892 70·46; razem 2.958·39. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 9·38, z rachunku kosztów administracyi i podatków 1.846·19, do rachunku bilansu: saldo za r. 1893 1.102·82; razem 2.958·39. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 14.805·10, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 46.825·64, z rachunku długów zaciągniętych 9.200·—, z rachunku odsetek (naprzód pobran.) 955·50, z rachunku funduszu rezerwowego 4.979·36, z rachunku zysku z r. 1892 308·60, z rachunku strat i zysków z r. 1893 1.102·82, z rachunku Banku krajowego 906·94; razem 79.083·96. Stan czynny: z rachunku pożyczek 67.129·46, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 42·—, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 1.835·71, z rachunku kosztów ruchomości 84·42, z rachunku administracyi 295·—, z rachunku nieruchomości 352·49, z rachunku zaliczek procesowych 589·05, z rachunku efektów fund. rezerwowego 4.963·—, z rachunku kasy gotówki 3.792·83; razem 79.083·96.

24. Dąbrowa. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: od rachunku odsetek 10.800·90· Straty: od rachunku administracyi 5.205·57, od rachunku nieruchomości 935·—, koszta administr. do wypłaty po zamkn. rach. 260·—, czysty zysk 4.400·33; razem 10.800·90. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki na skrypta i weksle 315.778·62, odsetki za rok 1893 zaległe 6.326·47, odsetki za rok 1894 wypłacone 552·31, koszta prawne 824·28, lokacya fund. rezerwowego w papierach 191·—, lokacya fund. rezerwowego w realności Towarz. 6.065·—, Bank krajowy 1.651·46, gotówka z d. 31. grudnia 1893 3.587·42; razem 334.976·56. Stan bierny: udziały 66.777·64, wierzyciele 233.040·65, odsetki na rok 1894 pobrane 2.729·—, odsetki do skapitalizowania od wkładek 4.258·34, fundusz rezerwowy 23.504·60, koszta adm. do zapłaty po zamkn. rachunków 260·—, zysk za rok 1893 4.400·33; razem 334.976·56.

25. Pilzno. Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 2.058·94. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 21·40, z rachunku kosztów administracyi i podatków 1.239·29, do rachunku bilansu: saldo za r. 1893 798·25; razem 2.058·94. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 7.184·41, z rachunku wkładek na rach. bież. 48.254·54, z rachunku długów zaciągniętych 3.417·—, z rachunku odsetek (naprzód pobran.) 490·77, z rach. funduszu rezerwowego 4.059·63, z rachunku strat i zysków z roku 1893 798·25; razem 64.204·60. Stan czynny: z rachunku pożyczek 60.981·—, z rachunku odsetek naprzód zapłacon. 20·—, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 399.87, z rachunku kosztów ruchomości 192·57, z rachunku zapasu druków

7·—, z rachunku zaliczek procesowych 616·01, z rach. lokacyi 100·—, z rachunku kasy gotówki 1.888·15; razem 64.204·60.

26. Nowy Sącz. Kasa zaliczkowa. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku zysku za rok 1892 101·25, z rachunku odsetek 8.001·99; razem 8.103·24. Straty: z rachunku ruchomości 30·66, z rachunku kosztów administracyjnych 3.798·24, do rachunku bilansu za rok 1893 czysty zysk 4.274·34; razem 8.103·24. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 51.495·38, fundusz rezerwowy 23.161·42, wkładki oszczędności 199.310·97, odsetki pobrane na rok 1894 1.561·49, czysty zysk z r. 1893 4.274·34; 279.803·60. Stan czynny: dłużnicy nasi 238.101·—, bank krajowy 3.479·26, nieruchomości 28.464·72, odsetki zaległe 6.971·92, ruchomości 216·47, zaliczki procesowe 342·79, gotówka z dnia 31. grudnia 1893 2.227·44; razem 279.803·60.

27. Brzeżany. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.670·58, z rachunku kosztów procesowych 31·37; razem 3.701·95. Straty: z rachunku administracyi 607.66, z rachunku urządzenia i ruchomości 59.30, do rachunku bilansu za rok 1893 — zysk 3.034·99; razem 3.701·95. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 16.235·92, z rach. wkładek oszczędności 71.356·77, z rachunku wierzycieli 6.250·—, z rachunku funduszu rezerwowego 1.640·94, z rachunku odsetek naprzód pobr. 2.330·71, z rachunku Banku krajowego 1.063·17, z rachunku strat i zysków 3.034·99; razem 101.912·50. Stan czynny: z rachunku pożyczek 98.702·97, z rachunku założenia i ruchomości 534·19, z rachunku odsetek zaległ. (zwłoki) 1.361·78, z rachunku kosztów procesowych 16·13, gotówka z d. 31. grudnia 1893 1.297·43; razem 101.912·50.

28. Dobromil. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.655·78. Straty: z rachunku kosztów administracyi i podatków 1.580·40, do rachunku bilansu: saldo na rok 1894 2.075·38; razem 3.655·78. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 30.014·27, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 39.592·31, z rachunku długów zaciągniętych 2.850·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych 311·13, z rachunku funduszu rezerwowego 4.411·55, z rachunku zastępstwa Banku krajowego 815·74, z rachunku strat i zysków 2.075·38; razem 80.070·38. Stan czynny: z rachunku pożyczek 75.362·14, z rachunku administracyi 70·—, z rachunku zaliczek procesowych 314·80, z rachunku lokacyi 3.777·74, z rachunku kasy dnia 31. grudnia 1893 545·70; razem 80.070·38.

29. Bochnia. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: nadwyżka z rachunku procentów 2.838·46. Rozchód: saldo z rachunku wydatków administracyjnych 1.304·44, za z użycie inwentarza 20% odpisu 69.36, „conto dubioso“ amortyzacya 600·—, do rachunku bilansu: zysk za rok 1893 864·66; razem 2.838·46. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka z dniem 31. grudnia 1893 1.346·79, pożyczki udzielone na weksle, skrypta i hipoteki 67.258·18, nieruchomości 2.076·—, wartość inwentarza 277·53, koszta prawne 1.559·50, conto dubioso 1.214·75, odsetki zaległe po koniec roku 1893 342·15, odsetki za rok 1894 od kredytów bankowych zapłac. 155·42; razem 74.230·32. Stan bierny: udziały wpłacone 20.126·76, fundusz rezerwowy 759·26, fundusz rezerwy strat 98·35, rezerwa podatkowa 24·95, wkładki oszczędności 23.886·27, kredyta bankowe 27.256·25, depozyta 652·84, procenta na rok 1894 pobrane 560·98, zysk za r. 1893 864·66; razem 74.230·32.

30. Tłumacz. Towarzystwo kredytowe „Oszczędność“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.244·28. Straty: 10% z użycia inwentarza 30·16, koszta zarządu 1.874·04, czysty zysk 1.340·08; razem 3.244·28. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 1.543·31, pożyczki na weksle i skrypta 84.422·16, odsetki naprzód zapłacone 37·03, odsetki zaległe 382·80, nieruchomość 4.370·46, urządzenie 317·84, zaliczki procesowe 367·38, zapas druków 100·—; razem 91.540·98. Stan bierny: udziały 11.499·90, wkładki i rachunek bieżący 64.239·83, wierzyciele 8.660·—, odsetki naprzód pobrane 612·02, fundusz rezerwowy 4.370·46, Bank krajowy 818·69, czysty zysk 1.340·08; razem 91.540 98.

31. Rohatyn. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta 4.952·85, wartość zapisów druków 146·64, procenta zwłoki 4.900·—, koszta procesowe 4.39; razem 10.003·88. Straty: procenta naprzód pobrane za rok 1894 314·08, koszta administracyi 1.655·28, za użycie ruchomości 10% 18·72, procenta zaległe za rok 1892 6.000 —, koszta procesowe 8·07, rezerwa podatkowa 10·—, czysty zysk 1.997·73; razem 10.003·88. *b) Bilans.* Ma: gotówka z dniem 31. grudnia 1893 908·11, pożyczki na skrypta i weksle 84.904·79, procenta zwłoki 4.900·—, Bank krajowy 30.499·74, zaliczki procesown 1.771·36, koszta założenia po strąceniu 10% 168·56, zapas druków 146·64, konto diverse 800·—; razem 124.099·20. Winien: udziały członków 22.294·82, wkładki na rachunek bieżący 92.190·89, procenta za rok 1894 naprzód pobrane 314·08, fundusz rezerwowy 5.352·—, rezerwa strat 1.949·68, zysk 1.997·73; razem 124.099·20.

32. Zbaraż. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Winien: procenta wypłacone 5.729·56, procenta pobrane na r. 1894 1.600·74, koszta administracyi 2.635·88, 20% kosztów mobilów 22·06, czysty zysk za r. 1893 2.892·34; razem 12.880·58. Ma: procenta pobrane 10.099·56, procenta wypłacone na rok 1894 61·27, procenta należne za rok 1893 2.719·75;

razem 12.880·58. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka z dnia 31. grudnia 1893 887·30, pożyczki udzielone 99.380·43, procenta na r. 1894 naprzód wypłacone 61·27, procenta należące się po koniec r. 1893 2.719·75, koszta procesu 626·91, wartość mobilów po strąceniu 20% 88·26, lokacye 290·—; razem 104.053·92. Stan bierny: udziały członków 24.726·28, wkładki oszczędności 50.317·92, wierzyciele 11.500·—, procenta na rok 1894 naprzód pobrane 1.600·74, fundusz rezerwowy 9.736·—, nadwyżka z kosztów procesu 670·52, Bank krajowy 2.265·52, pozostałość z czystego zysku za r. 1891 i 1892 344·60, czysty zysk za rok 1893 2.892·34; razem 104.053·92.

Otwarcie subskrybcyi na udziały.

Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, potrzebując znacznego pomnożenia kapitału obrotowego, otwiera subskrybcyę na udziały.

Szczegółowe uwagi.

Firma Towarzystwa jest sądownie zarejestrowaną o poręce ograniczonej jednokrotnej.

Towarzystwo prowadzi obecnie następujące działy:

1. Produkuje wszelkiego rodzaju wyroby tkackie, bądź to wykonane w krajowym wzorowym warstacie tkackim, lub też przez tkaczy, należących do Towarzystwa.

2. Produkuje wyroby wełniane, jak sukna i koce. Dostarcza krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie przędzę wełnianą, a w zamian otrzymuje gotowe wyroby.

Do produkcyi sukna Towarzystwo założyło w Rakszawie parową przędzalnię, połączoną z foluszami i apreturą.

3. Utrzymuje hurtowny skład towarów korzennych i mięszanych dla Kółek rolniczych, sklepików chrześcijańskich i dla członków Towarzystwa.

Towarzystwo wytrzymuje wszelką konkurencyę, gdyż sprowadza towary z pierwszej ręki.

Udział najniższy w Towarzystwie wynosi 20 zł., jednakowoż członek może posiadać dowolną ilość udziałów. Towarzystwo założone zostało w r. 1892 a za pierwszy rok istnienia wypłaciło członkom swoim 15% dywidendy od wpłaconych udziałów. Każdy, kto ma chęć przystąpienia do Towarzystwa, na żądanie otrzymać może statut i zamknięcie rachunków rocznych.

Osobiście zgłaszającemu się dozwolonym jest przegląd handlu, magazynów, przędzalni, oraz ksiąg Towarzystwa.

Subskrybować można udziały osobiście, lub też listownie.

Wszelkie zgłoszenia i wpłaty, adresować należy do Dyrekcyi Towarzystwa:

Towarzystwo produkcyjne i handlowe

w Łańcucie.

Dyrekcya.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.